

Tadeusz Karol Chwałczyk – absolwent Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego oraz studiów podyplomowych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Dziennikarz, publicysta – prasowy, radiowy i telewizyjny oraz fotoreporter i filmowiec. Organizator lubelskiego Ośrodka TVP, a potem twórca programu pierwszej w Lublinie Telewizji Niezależnej, będącej filią wrocławskiej stacji ECHO. Utworzył też redakcję ilustrowanego czasopisma promocyjnego „Welcome to Lublin”, obejmując w niej stanowisko redaktora naczelnego. Uczestnik Samolotowych Rajdów Dziennikarzy i Pilotów, członek Stowarzyszenia Dziennikarzy RP, Związku Literatów Polskich oraz Bielskiego Klubu Seniorów Lotnictwa. Lotnicza pasja, niegdyś uprawiającego sportowe latanie na szybowcach i samolotach, zaowocowała w jego dziennikarskiej twórczości realizacją wielu audycji radiowych, tekstów prasowych i programów telewizyjnych poświęconych tej tematyce. Wykonał tysiące lotniczych zdjęć, nakręcił 27 filmów krótkometrażowych i wydał

osiem napisanych książek. Z liczącego ok.16 tysięcy zbioru zdjęć, wybierał często te najciekawsze, tworząc okolicznościowe wystawy fotograficzne.

W Domu Kultury LSM zaprezentował już m.in. fotograficzną biografię pierwszego w świecie lotnika wyróżnionego Medalem Lilienthala – gen. bryg. pil. Tadeusza Góry, zatytułowaną *Skrzydlaty Generał*. Potem przedstawił – złożoną z ok. 100 zdjęć z różnych stron świata (a także Kosmosu) – ekspozycję fotografii wykonanych w przestrzeni powietrznej zatytułowaną *Co widział lotnik*. W grudniu 2012 r. (rok 95-lecia polskiego lotnictwa wojskowego) w galerii Domu Kultury LSM gościła kolejna przygotowana przez niego wystawa pt. *Nasze stare samoloty*. Prezentowała zarówno lotników walczących o niepodległość w 1918 roku, jak i używane przez nich ówczesne samoloty. Teraz mamy okazję poznać – prócz fantastycznych kapeluszy – także uskrzydłone kobiety, zarówno polskiego, jak i światowego nieba.

Tadeusz Karol Chwałczyk był za swą lotniczą twórczość wielokrotnie nagradzany i wyróżniany. Otrzymał m.in. Brązowy i Złoty Krzyż Zasługi, Honorową Odznakę Polskiego Radia i Telewizji, Honorową Odznakę za Zasługi dla PLL LOT z trzema diamentami, Medal Dowództwa Wojsk Lotniczych Zasłużonemu dla Lotnictwa, odznaki: Zasłużonego Działacza Kultury, Zasłużonego Działacza Lotnictwa Sportowego, złotą Zasłużonego dla Lublina oraz dwukrotnie Błękitne Skrzydła. Jako pierwszy lubelski dziennikarz został też w 2008 r. wyróżniony tytułem *Bene Meritus Terrae Lublinensi* (Szczególnie Zasłużony Ziemi Lubelskiej).

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Wystawa unikalnych fotografii **Tadeusz Chwałczyk** Nie tylko w kapeluszu

„Nie tylko w kapeluszu” to wystawa fotograficzna ilustrująca jak na przestrzeni ponad stu lat zmieniały się damskie nakrycia głowy. Autor ekspozycji – publicysta, a wcześniej też pilot – Tadeusz Karol Chwałczyk, od zawsze interesujący się wszystkim, co związane z lotnictwem, wybrał ze swego bogatego zbioru 50 kobiecych portretów. Różnej profesji, bardziej lub mniej znanych, a nawet nie zidentyfikowanych, które zwróciły jego uwagę różnorodnością tego, co... miały na głowie. Ale co wspólnego z tytułem wystawy ma lotnictwo? Może nawiązuje do minionego w 2018 r. stulecia polskiej awiacji, a może potwierdza to, że ostatnimi laty pleć piękna wdarła się nie tylko na miejsca pilotów samolotów pasażerskich, ale też na... katapultowane fotele wojskowych myśliwców! Odpowiedź na wcześniej zadane pytanie z pewnością ułatwić może zwiedzenie wspomnianej ekspozycji.

Historię – z racji na fantazyjność kapeluszy – rozpoczynają portrety dwóch dam; **Marii Larisch** i **Mary Vetsery**. Pierwsza to oficjalnie bratanica Elżbiety cesarzowej Austrii, a dla wtajemniczonych kurtyzana na cesarskim dworze. Natomiast druga to 16-letnia baronówna, która za sprawą pierwszej stała się kochanką arcyksięcia Rudolfa. Ta prezentacja to może nieco sensacyjny wstęp, bo już na szóstej pozycji znajduje się portret pani bynajmniej nie w kapeluszu, a w skórzanej pilotce. To **Amelia Earhart** amerykańska pilotka, która w 1928 r. jako pierwsza kobieta wykonała przelot ponad Atlantykiem, a potem zaginęła podczas próby pokonania Pacyfiku. Kolejne zdjęcie prezentuje panią w skromnym bereciku, a jest nią laureatka Złotego Wawrzynu, autorka liryki miłosnej – **Maria Pawlikowska-Jasnorzewska**, z lotnictwem skolięta przez trzeciego z kolei męża, oficera-pilota Stefana Jasnorzewskiego. Następna pani w pilotce zamiast kapelusza to **Bessie Coleman**, pierwsza czarnoskóra Amerykanka, która już w 1921 r. legitymowała się międzynarodową licencją pilota zawodowego. Pierwszą natomiast Polką w takim nakryciu głowy jest na wystawie zdjęcie **Marii**

Wardasównej, pilotki i literatki, od tytułu jednej z jej powieści zwanej Maryską ze Śląska. Okres międzywojenny kończy portret brytyjskiej pilotki **Amy Johnson**, która jako pierwsza kobieta wykonała długodystansowe przeloty, najpierw z Anglii do Australii, potem do Japonii i wreszcie do Południowej Afryki.

Czas wojny to już zdecydowanie nie fantazyjne kapelusze, a wojskowe furazjerki, helmy, skórzane pilotki i rozmaite lotnicze kaski. W kabinach wojskowych samolotów prezentują swe oblicza: Amerykanki – ppłk pil. **Nancy Harkness-Lov**, pil. **Elizabeth Gardner** i pil. doświadczalny **Jacqueline Cochran**, która po wojnie, jako pierwsza kobieta na świecie, przekroczyła prędkość dźwięku. Dalej są Rosjanki pil. **Jekatierina Rjabowa** i mjr nawig. **Marina Raskowa** oraz Polki – **Barbara Wojtulanis** i młodsza córka Marszałka – **Jadwiga Piłsudska**, które w Anglii rozprawdzały wojskowe samoloty z wytwórni do bojowych dywizjonów. Okres ten zamykają dwa zdjęcia zrobione tej samej osobie w odstępnie 66 lat! Przedstawiają one panią **Patrycję Harrod**, wdowę po brytyjskim pilocie Tedy Harrodzie, który w kwietniową noc 1944 r. wylądował Dakotą na łące pod Bełzycami, inaugurując operację przerzutową pod kryptonimem MOST.

Z nastaniem pokoju, panie tylko sporadycznie prezentują się w kapeluszach. Lotniczki i spadochroniarki – jak lublinianka **Wanda Szteyn-Brzyska** – jedynie też na lotnisku pojawiają się w pilotkach. Szybowniczkami jak: świdniczanka **Małgorzata Pawlak** czy **Maria Niemiec** ze Stalowej Woli wolą fantazyjne czapeczki, pilotki samolotów pasażerskich – **Aleksandra Bednorz** czy **Ewa Siedlecka**, na pokładzie statku powietrznego występują w służbowych uniformach i takich czapkach. Podobnie jak kobiety w służbie wojskowej: płk pil. **Zofia Andrychowska**, kpt. pil. **Joanna Erbetowska-Soyka**, por. mar. nawig. **Agnieszka Spyra-Głowala**, - na wystawowym zdjęciu występują jeszcze jako sierż. pchor. **Katarzyna Tomiak**, a dziś już porucznik pilot odrzutowych samolotów myśliwskich MiG-29.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Wystawa unikalnych fotografii Tadeusz Chwałczyk Nie tylko w kapeluszu

Wernisaż odbędzie się

w piątek 8 marca 2019 r. o godz. 17.00

w Galerii Sztuki Domu Kultury LSM

w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29, www.domkulturylsm.pl

Wstęp wolny